

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ.....	7
ÜÇÜNCÜ BASIYA ÖNSÖZ.....	11
İKİNCİ BASIYA ÖNSÖZ.....	13
BİRİNCİ BASIYA ÖNSÖZ.....	15
İÇİNDEKİLER.....	21
KISALTMALAR CETVELİ.....	29

BİRİNCİ BÖLÜM REKABETİN TANIMI VE ÖNEMİ

§ 1. REKABETİN TANIMI.....	35
I. KELİME VE KAVRAM OLARAK REKABET	35
II. KAVRAM OLARAK REKABETİN ANLAMI VE NİTELİĞİ	37
A. Genel Anlamda Rekabet Kavramı	37
B. Dar ve Teknik Anlamda Rekabet Kavramı	40
§ 2. REKABETİN ÖNEMİ.....	43
I. GENEL OLARAK	43
II. REKABETİN FAYDALARI	44
A. İktisadî Sistemlerin Niteliğinin Tayininde Rekabetin Rolü	44
1. Genel Olarak.....	44
2. Serbest Piyasa Ekonomi Düzeni.....	44
3. Sosyalist Ekonomi Düzeni	46
4. Karma Ekonomi Düzeni	46
B. Rekabetin İktisadî Hayat Bakımından Önemi	47
1. Genel Olarak.....	47
2. Tahsiste Etkinlik	49
3. Üretimde Etkinlik.....	49
4. Dinamik Etkinlik (Teknolojik Gelişme).....	50
C. Rekabetin Sosyal Hayat Bakımından Önemi	51
1. Genel Olarak.....	51
2. Tüketici Menfaati Bakımından	51
3. Gelir Dağılımını Bakımından.....	52
4. KOBİ'ler Bakımından	52
D. Rekabetin Siyasî Hayat Bakımından Önemi	53
III. REKABETİN DOĞURDUĞU ENDİŞELER.....	55
A. Genel Olarak.....	55
B. Ölçek ve Kapsam Ekonomileri Bakımından	56

C. Ağ Endüstrileri ve Yerleşik Firma Avantajları Bakımından	57
D. Ulusal Şampiyonlar Politikası Bakımından	58
E. Tarım Gibi Sosyal Boyutu Ön Planda Olan Sektörler Bakımından	58
F. Serbest Meslek Erbabı Bakımından	59
G. Ahlâkî ve Sosyal Değerler Bakımından	59
H. Sonuç Olarak	60

İKİNCİ BÖLÜM

REKABET HUKUKUNA DAİR GENEL BİLGİLER

§ 3. REKABET HUKUKUNUN MANA VE MAHİYETİ.....	63
I. REKABET HUKUKUNUN TANIMI VE UNSURLARI.....	63
A. Tanımı	63
B. Unsurları	64
II. REKABET HUKUKUNUN KONUSU VE AMACI.....	64
A. Rekabet Hukukunun Konusu	64
B. Rekabet Hukukunun Amacı	66
§ 4. REKABET HUKUKUNUN TARİHİ VE TEORİK TEMELLERİ.....	73
I. REKABET HUKUKUNUN TARİHİ TEMELLERİ.....	73
A. Genel Olarak	73
B. İlk Dönemler	74
C. Roma Dönemi.....	76
D. Ortaçağ Dönemi	77
1. Genel Olarak	77
2. Ortaçağ Batısında	78
3. Ortaçağ Ortadoğu'sunda	79
a. Genel olarak.....	79
b. İslâm'ın rekabette ilişki kurulabilecek kural ve kurumları.....	81
(i) Mülkiyet ve miras hakkı	82
(ii) Çalışma ve teşebbüs hürriyeti	83
(iii) Pazarın önemi ve serbest pazar yaklaşımı	84
(iv) Devletin ekonomideki rolü.....	85
(v) Piyasa parametrelerine müdahale	86
(vii) Tekelleşme ve yoğunlaşmalara yaklaşım	88
(viii) Kartellere bakış	91
c. Pazar denetimi ve Regülasyon Kurumları (Hisbe Teşkilatı).....	91
E. Erken Avrupa Dönemi	93
F. Modern Rekabet Hukuku Dönemi	96
1. Amerika Kıtasında	97
2. Avrupa Kıtasında.....	103
3. Diğer Ülkelerde.....	107

II. REKABET HUKUKUNUN TEORİK TEMELLERİ.....	109
A. Genel Olarak.....	109
B. Klasikler.....	110
C. Neo-Klasikler.....	113
D. Chicago Okulu.....	114

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

REKABET HUKUKU SİSTEMLERİ VE ULUSLARARASI BOYUT

§ 5. REKABET HUKUKU SİSTEMLERİ.....	119
I. GENEL OLARAK	119
II. AMERİKAN REKABET HUKUKU SİSTEMİ.....	121
A. Genel Olarak.....	121
B. Rekabetin Korunmasıyla İlgili Kurallar	122
C. Rekabetin Korunmasıyla İlgili Kurumlar	126
III. AVRUPA BİRLİĞİ HUKUKU SİSTEMİ.....	128
A. Genel Olarak.....	128
B. Rekabetin Korunmasıyla İlgili Kurallar	130
1. Genel Olarak.....	130
2. Rekabeti İhlal Eden Çok Taraflı Davranışların Engellenmesi	131
3. Rekabeti İhlal Eden Tek Taraflı Davranışların Engellenmesi.....	133
4. Birleşme ve Devralmaların Kontrolü	134
5. Üye Devletlerin İç Pazardaki Rekabete Zarar Veren Davranışlarının Engellenmesi	135
C. Rekabetin Korunması ve Uygulamasıyla İlgili Kurumlar	138
§ 6. REKABET HUKUKU VE ULUSLARARASI BOYUT.....	143
I. GENEL OLARAK	143
II. ULUSLARARASI BOYUTU OLAN REKABET SORUNLARI.....	145
A. Hard Core Karteller	145
B. İhracat ve İthalat Kartelleri	147
C. Birleşme ve Devralmalar	147
D. Tek Taraflı Firma Davranışları	148
E. Pazara Giriş Engelleri	149
III. SORUNLARININ ÇÖZÜMÜNE YÖNELİK ÇABALAR	151
A. Genel Olarak.....	151
B. Klasik Dönem	151
C. Modern Rekabet Hukuku Dönemi	153
D. 1990'lardan Sonraki Dönem.....	158
1. Bu Dönemin Temel Özellikleri	158
2. Bağlayıcı Kural Koyma (<i>Hard Law</i>) Çalışmaları.....	160
3. Bağlayıcı Olmayan Kural Koyma (<i>Soft Law</i>) Çalışmaları.....	163
IV. REKABETİ KORUYAN KURAL VE KURUMLARIN EVRENSELLEŞMESİ.....	165

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TÜRK REKABET HUKUKUNA DAİR GENEL BİLGİLER

§ 7. TÜRK REKABET HUKUKUNUN TARİHÇESİ.....	171
I. GENEL OLARAK.....	171
II. CUMHURİYET ÖNCESİ DÖNEM.....	172
A. Genel Olarak	172
B. İslâm Hukuku ve İktisadında Rekabete Bakış	173
C. Osmanlı Devletinde Ekonomik Düzen ve Rekabete Bakış.....	174
III. 1990'LI YILLARA KADAR CUMHURİYET DÖNEMİ.....	177
A. Bu Dönem Türkiye Ekonomisinin Genel Özellikleri	177
B. Rekabet Hukukuyla İlgili Düzenleme Çabaları	180
IV. 4054 SAYILI KANUN'UN KABUL SÜRECİ VE SONRASI.....	185
§ 8. REKABET KANUNU'NUN TEMEL ÖZELLİKLERİ	189
I. KANUN'UN <i>RATIO LEGIS</i> 'İ.....	189
II. KANUNUN GENEL ÇERÇEVESİ	190
III. KANUNUN AMACI.....	191
IV. KANUNUN KAPSAMI	195
§ 9. TÜRK REKABET HUKUKUNUN KURUMSAL YAPISI	199
I. GENEL OLARAK.....	199
II. REKABET KURUMUNUN ÖRGÜTSEL VE FONKSİYONEL YAPISI	200
A. Kurumun Örgütsel Yapısı	200
B. Kurumun Fonksiyonel Yapısı.....	204
1. Genel Olarak	204
2. Politika Belirleme Sürecindeki Kurum Rolü	204
3. Kuralların Uygulanmasındaki Rolü	206
a. Düzenleme	206
b. Denetim.....	207
c. Rekabet savunuculuğu.....	208
III. YARGI MERCİLERİ.....	214
A. İdari Yargı Mercileri	214
B. Adli Yargı Mercileri	215
IV. SEKTÖREL DÜZENLEYİCİ VE DENETLEYİCİ KURUMLAR.....	216
A. Genel Olarak	216
B. Rekabet Kurumu ile Sektörel Düzenleyici Kurumların İlişkisi	219

BEŞİNCİ BÖLÜM

REKABET HUKUKUNUN SÜJELERİ

§ 10. SÜJE KAVRAMININ HUKUKÎ MAHİYETİ	227
I. GENEL OLARAK SÜJE KAVRAMI.....	227
II. REKABET HUKUKU ANLAMINDA SÜJE VE SÜJE ÇEŞİTLERİ.....	228

§ 11. REKABET HUKUKU SÜJESİ OLARAK TEŞEBBÜSLER.....	229
I. TEŞEBBÜS KAVRAMI.....	229
A. Genel Anlamda Teşebbüs ve İşletme Kavramı.....	229
B. Rekabet Hukuku Anlamında Teşebbüs.....	230
II. TEŞEBBÜSÜN UNSURLARI	232
A. İktisadî Faaliyette Bulunmak	233
1. İktisadî Faaliyetin Tanımı ve Kapsamı	233
2. İktisadî Faaliyetin Konuları.....	234
a. Mal ve hizmetler.....	235
b. Haklar	236
3. İktisadî Faaliyetin İlgili Olduğu Sektörler	237
4. İktisadî Nitelikte Görülmeyen Faaliyetler.....	238
a. Sosyal hizmetler (sosyal güvenlik ve sosyal koruma).....	238
b. Kamu gücüne dayanılarak yapılan işlem ve eylemler.....	240
c. Kişisel ihtiyaçların karşılanmasına ve nihai tüketime mâtuf faaliyetler	241
d. Arızı olarak yapılan (sürekli olmayan) ticarî faaliyetler.....	242
B. İktisaden Bağımsızca Karar Verebilmek	243
1. İktisadî Bağımsızlığın Anlamı.....	243
2. Ekonomik Bütünlük Hali.....	244
a. Genel olarak	244
b. 4054 sayılı Kanun hükümleri bakımından önemi.....	245
c. Ekonomik bütünlüğün tespitinde başvurulacak kıstaslar.....	247
3. Teşebbüsle İlişki İçinde Olan Muhtelif Søjelerin Durumu.....	248
a. Şubeler	248
b. İşletme, üretim tesisi ve bölge müdürlüğü gibi birimler.....	250
c. Bağlı tacir yardımcıları	250
d. Bağımsız tacir yardımcıları	251
(i) Genel olarak	251
(ii) Tellal.....	252
(iii) Komisyoncu.....	252
(iv) Acente	253
4. Gerçek Kişiler Yönünden Ekonomik Bütünlük	256
III. TEŞEBBÜS ÇEŞİTLERİ.....	258
A. Gerçek Kişiler.....	258
B. Tüzel Kişiler.....	261
C. Tüzel Kişiliği Olmayan Topluluklar	265
D. Genel Ekonomik Menfaate Mâtuf Teşebbüsler ve Hukukî Tekeller	266
§ 12. REKABET HUKUKU SÜJESİ OLARAK TEŞEBBÜS BİRLİKLERİ	273
I. TEŞEBBÜS BİRLİĞİ KAVRAMI.....	273
A. Tanımı.....	273

B. Unsurları	273
1. Birden Fazla Teşebbüsün Varlığı	274
2. Belirli Bir Amacın Varlığı	275
3. Herhangi Bir Şekilde Gerçekleşen Birlikteliğin Devamlılığı	277
II. TEŞEBBÜS BİRLİKLERİNİN TÜRLERİ	279

ALTINCI BÖLÜM

REKABET HUKUKUNUN KONUSUNU OLUŞTURAN PİYASA VE DAVRANIŞLAR

§ 13. GENEL AÇIKLAMA	289
§ 14. GENEL ANLAMDA PİYASA	293
I. PİYASANIN TANIMI	293
II. PİYASA TÜRLERİ	294
A. Genel Olarak	294
B. Arz ve Talebin Konusuna Göre	295
C. İktisadî Faaliyetin İlgili Olduğu Sektör ve Endüstrilere Göre	295
D. Coğrafi Ölçeğe Göre	295
E. Rekabetin Şekline Göre	296
1. Oyuncuların Karar Verebilme Özgürlüğüne Göre	296
2. Oyuncularının Sayısı ve Karşılaşma Şekline Göre	297
3. Rekabetin Derecesine Göre	297
a. Tam rekabet piyasası	297
b. Tam tekel piyasası (monopol)	298
c. Eksik rekabet piyasası	302
d. Yarışılabilir piyasa (contestable market)	302
§ 15. PİYASANIN REKABET HUKUKUNDAKİ YERİ	305
I. GENEL OLARAK	305
II. İLGİLİ PAZARIN TANIMI VE TESPİTİ	308
A. Genel Olarak	308
B. İlgili Ürün Pazarının Belirlenmesi	309
1. Talep İkamesinin Dikkate Alınması	310
2. Arz İkamesinin Dikkate Alınması	313
3. Potansiyel Rekabetin Dikkate Alınması	314
C. İlgili Coğrafi Pazarın Belirlenmesi	315
D. İlgili Pazarın Zaman Boyutu	318
E. Pazarla İlgili Çeşitli Kavramlar	320
§ 16. REKABET HUKUKUNUN KONUSUNU OLUŞTURAN DAVRANIŞLAR	323
I. GENEL OLARAK DAVRANIŞ	323
II. KANUNUN KAPSAMINA GİREN DAVRANIŞLAR	324
A. Genel Olarak	324

B. Davranışın Niteliği.....	325
C. Rekabetin Sınırlanmasının Anlamı.....	327
III. YASAKLANAN DAVRANIŞ TÜRLERİ.....	328
A. Genel Olarak.....	328
B. Çok Taraflı Davranışlar (<i>Multilateral Conducts</i>).....	329
C. Tek Taraflı Davranışlar (<i>Unilateral Conducts</i>).....	333
D. Yoğunlaşma İşlemleri (<i>Concentrations</i>).....	335

YEDİNCİ BÖLÜM

REKABET HUKUKUNUN KAYNAKLARI VE HUKUK SİSTEMİNDEKİ YERİ

§ 17. REKABET HUKUKUNUN KAYNAKLARI.....	339
I. GENEL OLARAK	339
II. REKABET HUKUKUNUN ASLÎ KAYNAKLARI.....	340
III. REKABET HUKUKUNUN ŞEKLÎ KAYNAKLARI	343
A. Genel Olarak.....	343
B. Birincil Kaynaklar.....	343
C. İkincil Kaynaklar	345
1. Yönetmelikler	345
2. Tebliğler	346
3. Yargı Karar ve İçtihatları	348
4. Kurul Kararları.....	349
5. Yönergeler ve Kılavuzlar.....	349
D. Yardımcı Kaynaklar (Yabancı İçtihatlar ve Bilimsel Görüşler).....	351
§ 18. REKABET HUKUKUNUN HUKUK SİSTEMİNDEKİ YERİ	353
I. HUKUK SİSTEMİ VE REKABET KURALLARININ NİTELİĞİ	353
A. Hukuk Sistemi Kavramı.....	353
B. Rekabeti Koruyan Kuralların Hukukî Niteliği	355
II. REKABET HUKUKUNUN KAMU HUKUKUNDAKİ YERİ	359
A. Genel Olarak.....	359
B. Anayasa Hukukuyla İlişkisi.....	360
C. İdare Hukukuyla İlişkisi.....	363
D. Ceza Hukukuyla İlişkisi	365
E. Yargılama Hukukuyla İlişkisi	370
F. Milletlerarası Hukukla İlişkisi	372
III. REKABET HUKUKUNUN ÖZEL HUKUKTAKİ YERİ	376
A. Genel Olarak.....	376
B. Ticaret Hukukuyla İlişkisi.....	377
C. Medeni Hukukla İlişkisi.....	381
D. Borçlar Hukukuyla İlişkisi	383
E. Tüketicinin Korunması Hukukuyla İlişkisi	387
F. Fikrî Mülkiyet Hukukuyla İlişkisi.....	390

SEKİZİNCİ BÖLÜM

REKABET KANUNUNUN UYGULANMASI

§ 19. KANUNUN YER VE ZAMAN BAKIMINDAN UYGULANMASI	399
I. GENEL OLARAK	399
II. KANUNUN YER BAKIMINDAN UYGULANMASI	400
A. Genel Olarak	400
B. Milletlerarası Umumi (Kamu) Hukuku Yönüyle	401
1. Genel Prensipler	401
2. Kanunun Benimsediği Prensipler	402
a. Mülkîlik prensibi	402
b. Etki doktrini	404
C. Milletlerarası Özel Hukuk Yönüyle	408
III. KANUNUN ZAMAN BAKIMINDAN UYGULANMASI	411
A. Genel Olarak	411
B. Kanunun Yürürlüğe Girişi ve Uygulanmasına Başlama Süreci	412
C. Kanunda Sonradan Yapılan Değişikliklerin Uygulanması	413
§ 20. KANUN UYGULAMASINDA ÖZELLİK ARZEDEN ALANLAR	421
I. GENEL OLARAK	421
II. AB HUKUKUNDAKİ İSTİSNALAR	422
A. Tarım Sektörü	422
B. Ulaştırma Sektörü	424
C. Savunma Sanayii Sektörü	425
D. Nükleer Enerji	425
E. Diğer Haller	426
III. TÜRK HUKUKUNDAKİ İSTİSNALAR	426
A. Genel Olarak	426
B. Devlet Destekleri (Yardımları)	427
C. Diğer Konu ve Faaliyetler	433
§ 21. KANUNLAR ÇATIŞMASI: REKABET KANUNU'NUN DİĞER KANUNLARLA BİRLİKTE UYGULANMASI	441
I. NORMLAR ARASINDAKİ HİYERARŞİ VE ÇATIŞMA	441
II. KANUNLARDA AÇIK HÜKÜMLERİN BULUNMASI HALİ	442
III. EŞDEĞER KANUNLAR ARASINDAKİ ÇATIŞMA HALİ	443
IV. EŞDEĞER OLMAYAN (ÖZEL-GENEL) KANUNLARIN ÇATIŞMASI HALİ	444
V. ÖNCEKİ KANUN – SONRAKİ KANUN ÇATIŞMASI HALİ	447
VI. REKABET KANUNU - SEKTÖRE ÖZGÜ KANUN ÇATIŞMASI	449

KAYNAKLAR	455
-----------------	-----

KAVRAM DİZİNİ	475
---------------------	-----